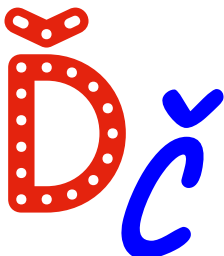

Děti, čtete? Nejlepší knihy dětem na Kampě 1–2 červen 2018

Který rukopis vás zaujal natolik, že byste jej chtěli vidět jako knihu?
Hlasujte prostřednictvím formuláře na stránkách www.deticctete.cz.
Více informací o soutěži najdete na konci tohoto dokumentu.

Chcete se nás na něco zeptat? Pište na ela@meander.cz.

Flašinet

Ta Zeď byla hrozně vysoká. Zvlášť když se postavila pod ní a zkoumala její výšku zblízka. A nejen výšku – kolikrát už se vším možným šťourala v kdysi bílé omítce, jestli by se podobně jako omítka nedaly uvolnit některé cihly tak, že by mohly posloužit jako schůdky.

Kdyby aspoň z některého okna bylo vidět, co za Zdí je. Jenže oba činžáky, co ji jakoby objímaly a tvořily s ní čtverec dvora, měly svá schodiště postavena tak, že okna na odpočívadlech vedla do ulic. Ona s maminkou a tatínkem bydleli ve zvýšeném přízemí, odkud bylo dobře vidět jen na domovníkovíc králíky. Ale tamodtud byla Zeď stejně vysoká a nepřekonatelná, jako když se stálo pod ní.

Mockrát ji už napadlo u některých hořeních dveří zazvonit a poprosit, jestli by se nemohla podívat, co za Zdí je, ale nikdy to neudělala – ani ne tolik proto, že by se snad bála, ale že se v ní pokaždé zašeptalo, že se snaží Zeď obalamutit. A mimo to si skoro – hlavně při usínání – byla jista, že se tam podívá a že jí k tomu dopomohou vlastní ruce a hlava. I když vlastně přesně nevěděla, co v té hlavě má.

V domě žádné další dítě nebydlelo, možná i proto její osamocené hry – ať začínaly kdekoliv – pokaždé končily u Zdi. Pod Zdí. Buď to byly cesty kolem světa, v němž mořem byl popraskaný beton dvora a všechno ostatní kolem všelijakými pevninami, nebo to bylo díky knížce o Ferdovi Mravencovi putování po mravenčích stezkách, jichž bylo všude plno, a taky měly své zdi z opadané omítky podobné Té Vysoké. Když doma našla nějakou škatuli a k nim přidala šest cihel, které se válely v jednom rohu,

každá hra končila stejně: že její opotřebovaný panáček Ind'a tuhle svou zeď přešel a skončil v jejím klíně.

Tam, kde jejich činžák svíral se Zdí roh, byla její pokladnice. Tam nosila všechno, co sem na dvůr přiletlo Tam Odtud. Většinou to byly nejobyčejnější věci – víko od krabice, kus nějakého hadru, jednou se sem překulila láhev s podivným zarezlým uzávěrem a trvalo dva dny, než se jí ho podařilo odklopit. Uvnitř láhev podivně voněla – smrad to určitě nebyl. Mamince to radši neřekla, určitě by láhev něčím dezinfikovala.

Občas ale přiletělo cosi zvláštního a tím i překvapujícího. Někdy bolavého zvědavostí těžkou jak kámen: obrázek vytržený z nějaké knížky či křiklavě barevný kus plakátu. Nebo když se Tam Odtud ozvala tajemná slova, dospělá i dětská, utržená z nějakých rozhovorů či výkřiků, jimž nešlo rozumět... To se jí chtělo zvědavostí až plakat. Nebo se rozeběhnout domů a poprosit tatínka, aby si od pana domovníka půjčil ten dlouhý žebřík, co je na půdě.

Taky se rozhodla Zeď obejít, jestli by někde nebyla nějaká skulina, až uviděla napůl vyvrácená veliká vrata, ale k těm se neodvážila přiblížit: moc dobře věděla, že má zákaz vycházet z domu sama.

Až se někde v její hlavě coby obláček objevil Ten Nádherný, Ten Největší Nápad! Že ji to nenapadlo dřív, safra!

Jenže všechny bedýnky a krabice a šest cihel a všelijaké plechovky nestačily být schodištěm k vrcholu Zdi! Několik dní to celá upachtěná (i když si z kuchyně přinesla židli) všelijak přestavovala, ale pořád to bylo málo. Tak málo!

Až přivezli těch pět beden, které pan domácí nechal vyrobit na některé odpady z domácností, které se pak daly odvézt do nějakého sběru, jak se tomu říkalo, a dostat za to pár peněz, jak k tomu poznamenal tatínek.

Moc dobře věděla, jak úmorné by bylo dopravit bedny ke Zdi tak, aby z nich konečně viděla, co za Zdí vlastně je. Natož ji přelezla! A strávila Tam aspoň půl dne, aspoň do večeře. A aby při tvoření bednového schodiště nezpůsobila podezření a rozruch...

Toho večera dlouho nemohla usnout – bláznivé představy, co všechno by tam mohlo být, jí to nedovolily. Jedno ale věděla: že zítra začínají prázdniny a že jí sám tatínek navrhl, aby si to volno užila, jak chce, protože si to zasloužila – vysvědčení bylo „důkaz všech důkazů futrál“, řekl.

Nazítří, jen co si udělala pořádnou svačinu a co tatínek odešel do práce a maminka nakoupit, se do toho bez zastavení pustila až do chvíle, než těmi svými prstíky, jimž sama moc nevěřila, že to dokážou, udýchaná a zajíková nahmátla okraj Zdi, a k nim pak se zavřenýma očima a blaženým úsměvem přitáhla obličej.

A když ucítila – jestli nějakým zavanutím či čím – že už má hlavu nad těmi prstíky, otevřela oči.

„Ach...“ z ní vyklouzlo.

Až k domům vzadu, co takhle z dálky vypadaly jako stavebnice, sahalo ono nepřehledné a smutné prostranství, ne však smutné proto, že jí z toho pohledu bylo smutno – to ne! To teda ne! Jak by taky mohlo, když ještě nikdy nikde – ani v knížkách – neviděla tolik hromad a dolíků pohromadě na jedné straně jejího dívání, a na druhé straně velké i prťavé dřevěné kůlny, některé, co vypadaly, že se každou chvíli skácí, a všude kolem nich hromady většinou zhroucených beden a bedýnek plných i polo-plných lesklými plechovkami či láhvemi a lahvičkami. A mezi nimi stohy jakýchsi balíků, z nichž čouhaly cancoury papírů. A vzadu daleko před jejíma očima hromady všelijakých zborcených či nabouraných vozidel, možná i strojů, ale to nevěděla jak pojmenovat, když nikdy nic takového neviděla.

Nejvíc ji přitahovaly ty kůlny a kůlničky, některé s vyvrácenými vraty či dvířky, že si musela párkrát mrknout, jestli se jí to nezdá.

Opatrně se přehoupla do sedu a nohy se jí o něco opřely, a to něco byla asi střecha pobitá dehtovým papírem, ale tím si nebyla jistá. Zčásti byla pokrytá tím, co občas dolétlo až na dvůr – tady to vypadalo, že to na dehtovou střechu někde naházel vidlemi. Ano, vidlemi – věděla, co jsou vidle: když byla v létě u dědečka na chalupě, měl vidle snad troje.

Konečně stála uprostřed toho světa, který byl krásnější, než si představovala, protože byl opravdický a jí při tom napadlo, že poklady skryté ve skalách jsou na nic, když je nikdo nemůže vidět, nanejvýš nějaký Hloupý Honza v pohádce. Bylo to podivné: na co se podívala, bylo vlastně její. Když tu byla sama a sama se sem dostala a sama si to zařídila.

Při prvních krocích královstvím haraburdí se ještě trochu bála – v kůlnách bylo sice šero, ale škvírami mezi jejich prkny prosvítaly paprsky slunce a vypadaly jak zlaté meče, kterým bylo radno se vyhýbat, aby... no prostě aby! A skoro každý krok v tom tichu zněl jako všechno možné, jen ne jako došlápnutí její nohy na suchý papír či klacík či na pohozené víko od krabice.

Zvykala si ale rychle. A když zakopla o toho paňácu, sehnula se pro něj beze strachu, a když vyšla z téhle boudy ven, aby si ho prohlédla, už vůbec neklopýtala, jako by jí vlastní nohy vzkazovaly, že to všechno zvládnou a znovu jí pak pomůžou přelézt Zed' a vrátit se domů. Paňáca byl šedivý – prostě bez barvy, celý sešlý a potrhaný, místo hlavy měl jen hadrovou kouli s odstávajícími plácačkami uší.

Ale líbil s jí čím dál víc. Byl nádherný! Druhý takový na celém světě nebyl – to si byla jistá! A jen ho trošku oprášila a na holou hadrovou hlavu mu dala pusku, měla si s kým povídat, i když povídání s takovým paňácou mohly být jen takové ty obláčky se

slovy, které napadají i lidi i paňácu. Nedala mu jméno, když jménem bylo první slovo, co jí v hlavě naskočilo, když o něj zakopla: PAŇÁCA!

A tak spolu mohli obdivovat hromady starých i úplně nových knih, nahlížet do nich, a když to byla knížka, která se líbila jim oběma, mohla Paňácovi přečíst aspoň jednu větu, či dvě.

Mohli se spolu na sebe dívat v půlce velikého benátského zrcadla s uraženým rohem, ale i tak se blyštícího, až oči přecházely, mohli se spolu aspoň na chvíli – jeli-kož pospíchali – posadit na velikého kamenného psa bez jednoho ucha a s uraženým zadkem.

A pak se chytit Paňácovy ruky jako se chytala tatínkovy ruky, když ji zaskočilo něco, co nemohla čekat, když odhrnula ten cár brokátového závěsu (doma měli taky brokátový závěs, ale jiný, jinak krásný), který probodnut mečem slunečního paprsku vypadal jako zlatý. I ten prach, který tím odhrnutím rozvířila, byl krásný přesto, že štípal v nose i očích.

Na chvíli ji napadlo, že v té matně se lesknoucí skříňce s narudlou záclonkou za vyřezávanou mřížkou je poklad. Nebo jedna lahvička s živou vodou a jedna s mrtvou.

Posadila se k tomu na bobek, Paňácu na klíně. Přejela prstem po horní desce skříňky. Neodolala a nakreslila rybu, letícího ptáka a kočku zezadu – kreslení ji nikdy nešlo, ale takhle z toho měla radost. Pak na to foukla, řekla Paňácovi „Promiň“ a otřela, co zbylo, Paňácovými zády, ale hned natáhla paži a Paňácu prachu zbavila.

Deska se leskla málem jak zbytek toho benátského zrcadla.

Vstala, brokát, co skříňku zakrýval, vyklepala před kůlnou, složila, položila na něj Paňácu tak, aby ji mohl pozorovat, a pokusila se skříňku vyrvat z těch hadrů a papírů a nějakých uschlých větví, či co to bylo.

Šlo to. Così při tom nahmátla. Zatočila tím. Nebyla to hudba, ale slibovalo to být hudbou. Jenomže o to v té chvíli příliš nešlo. Šlo o představu, který ten pouťový zvuk vyvolal. I když si skoro byla jistá, že na tyhle představy je nejspíš moc malá. Ale byla si jistá, že ji to překvapilo a vzpomněla si, že babička ráda – hlavně když k ní přijeli na prázdniny – říkala, že od překvapení k úsměvu je cesta kratičká. A překvapení že jsou dobrá na představy.

Zatočila klikou prudčeji a víckrát a hned tu písničku poznala. No teda! Pak kliku pustila, podepřela si dlaněmi bradu a pozorovala, jak se tóny topí ve zlatém prachu. Na čílko si jí sedlo usilovné přemýšlení.

Dalo práci vytáhnout skříňku ze spárů hadrů, které si asi usmyslely, že tahle skříňka je už na věky jejich, ale nakonec ji musely pustit. I Paňáca kýval hlavou, že takhle vystavená na dvou rozdrbaných balících je skříňka s tou záclonkou a vyřezávanou mřížkou a staříčkou pěkná.

Nejdřív Paňácu usadila tak, aby seděl na kraji skříňky a div nekýval nohama. Když podstoupila, vypadala skříňka ještě krásnější. Ale něco jí chybělo, musela si za-

řukat klouby prstů na spánek, aby se jí rozsvítilo. Pak řekla Paňácovi, aby hlídal a že je nazpátek za chvíli.

Byla si jistá, že kočárek najde. Když už viděla jednu konstrukci s držadlem a asi pět koleček, každé jiné. Nebylo to jen tak. A spěchala! Včera se snažila z kuchyně odhadnout podle hodin visících nad jídelním stolem, kolik bude hodin, když slunce bude tři prsty nad továrním komínem. Pamatovala si, jak jí říkal dědeček, že slunce sice zapadá pomalu, ale někdy je to rychle – hlavně když člověk pospíchá. Až na ni z jedné napůl sesypané kůlny vykouklo držadlo, které patřilo ke kočárku sportáku. Sice na jedno kolečko škobrtal, ale když se chopila držadla, dal se uřídit a vlastně od něj bylo hezké, že se s ní vydal, i když kulhal, protože ho – možná – kolečko bolelo.

Našla docela pevnou bedýnku, co se do kočárku vešla a byla dost velká, aby se na ni dala skříňka posadit. A když byla u toho posazování, našla placatý špalík a na něj posadila a přivázala kouskem barevné šňůry Paňácu.

„Tak, Paňáco“ řekla nahlas, „a můžeme se dát na cestu...“

Kdyby bývala kočárkem nezavadila o trámek, který taktak držel kůlnu ve stoje, a při tom o hranu trámku nezavadila ta klika, málem by si nezpomněla, na co klika je. Vítězně jí zatočila. Melodie je taky asi zarezlá, napadlo ji. Nebo kulhavá jako to jedno kolečko, ale nějaká muzika to je. A pěkná, přestože ji neznala.

Pořád tomu ale něco chybělo a ona nevěděla co. Opřela se lokty o skříňku a snažila si něco představit, ale nevěděla co přesně.

Odstoupila. Zamračila se. Pokusila se tvářit zkroušeně. Prosebně. Napřímila se, že je hrdá, ale hned se zase nahrbila a bolestně se tváříc před sebe nastavila dlaň a druhou rukou začala pomalu točit klikou...

NO JASNĚ! v ní najednou zakřičelo! Tohle je přece skoro tentýž flašinet, jaký je na obraze, který dědečkovi visí nad kredencí! Jak na něm starý sehnutý muž točí klikou téhle skříňky! No jasně!

Nepřestávala točit a chvílemi děkovně pokývala hlavou.

Když s kočárkem vyjela z polozbořených vrat ohrady, vlastně Zdi, lidé se za ní otáčeli, ale kvůli něčemu jinému, než si myslela: bylo jim divné, že dobře živená a – až na pár skvrn, které nabrala vytahujíc flašinet z tamté hromady – a dobře oblečená holčička vyjela z vrat smetiště, a na podvozku kulhajícího kočárku před sebou tlačila jakousi bedýnku.

Na prvním rušném místě se zastavila na kraji chodníku u řady velkých obchodů zády k ulici, na flašinet posadila Paňácu a vedle něho položila misku, a nadechla se: přeci jen se trošku bála, co se může stát, když začne hrát. Ale jen co zazněla první písnička, strach zmizel a zbylo jen a jen okouzlení: teď už se dělo všechno tak, jak si představovala.

První, kteří uslyšeli flašinetovou píseň, už přešli, ale museli se otočit a zírat a až pak jít dál a nevěřicně při tom kroutit hlavami.

To už ale přicházeli další, kteří nejen slyšeli, ale i viděli, a žádný se nerozhorlil, jak že je možné, aby pořád ještě byl na ulici flašinet a navíc točilo jeho klikou dítě.

Konečně do misky spadl první peníz.

Jen maličko pokývla hlavou, ale na dárce nepohlédla, pořád se dívala před sebe – polovážná, polozasněná – a točila klikou, točila pořád líp a rytmičtěji, takže i písně, co byly pomalejší, byly svěží. A na tvářích lidí se střídalo překvapení s úsměvy, na některé tváři se zastavil údiv, na jiné dojetí, ale zastavil se každý, aby vylovil z kapsy či kabelky nějaký peníz a hodil jej do zavařovacího uzávěru, který se dobře plnil.

Jenže pořád hrát a dívat se kamsi a myslet jen to své jí šlo pořád míň. Vábily ji oči lidí, lákaly ji změny v těch tvářích, které způsobila její ruka otáčející klikou. Jenom ona, ona sama měla tohle všechno na svědomí a ne proto, že se chtěla vytahovat, ale že chtěla uskutečnit svůj sen.

Děti, čtete?

Ústřední knihovna MKP
Werichova vila
Spolek občanů a přátel Malé Strany a Hradčan

Nejlepší knihy dětem na Kampě
1–2 červen 2018

V rámci literárně-dramatického festivalu pro děti a jejich rodiny již tradičně probíhá unikátní soutěž, ve které děti samotné vybírají, kterou knihu by mělo nakladatelství Meander vydat. „Dobry nakladatel by měl být schopny vydat jakykoli rukopis. Chceme dat dětem šanci podílet se na české dětské literární produkci, aktivně vlastní četbou a rozhodováním. A tak vznikla soutěž, která nemá obdoby,“ říká o soutěži Ivana Pecháčková, majitelka nakladatelství Meander a ředitelka festivalu samotného, která se každoročně zavazuje vítězný rukopis vydat.

S favority, které děti zvolily, má nakladatelství skvělé zkušenosti. Víte, že například oblíbená série Jezevce Chrujdy vzešla také z této soutěže? Mimo jiné i bestseller Vlasy se vrací, dále pak Kiko a tulipán či Předvečer svatého Mikuláše.

Pravidla jsou snadná, na stránkách festivalu www.deticete.cz si stáhněte ukázky všech tří soutěžních rukopisů, přečtěte si je (sami, nebo ve škole!), a pak jen jednoduše hlasujte prostřednictvím formuláře na stránkách. Čtení z vybraných rukopisů a slavnostní vyhlášení vítěze proběhne 1. června v Klubovně Ústřední knihovny Městské knihovny v Praze na Mariánském náměstí od 11:00.

Letos se o vaši přízeň utkají hned tři rukopisy:

Velký úklid
Trpaslík anebo něco tu smrdí
Flašinet

Který rukopis vás zaujal natolik, že byste jej chtěli vidět jako knihu?

Chcete se nás na něco zeptat? Pište na ela@meander.cz.